

Jean-Paul: "En volgend jaar plan ik een wijnreis. Roemenië heeft zeer goede wijnen. Niemand kent die echter."

Jean-Paul Van der Elst eet en drinkt Roemeens **Een verhaal over 30 jaar Adoptiedorpen Roemenië en een dichtbundel**

Hoe het begon?

Het systematiseringsplan van de communistische Roemeense dictator Nicolae Ceaușescu (staatshoofd van het land van 1967 tot 1989) viel niet in goede aarde bij de agrarische bevolking die van hun vruchtbare akkers werd verdreven, hun boerderijen met de grond gelijk gemaakt en de bewoners verplicht te verhuizen naar woonblokken in functie van efficiëntere sociale controle. In 1989 sloegen in Europa werkgroepen onder het motto 'Red Roemeense dorpen' de handen in elkaar met symbolische adopties van plaatselijke dorpen. Ook in Merchtem viel deze actie niet in dovemansoren en op de gemeenteraad werd unaniem een voorstel goedgekeurd dat een Roemeens dorp zuiver symbolisch adopteerde. "Ik was van bij het begin hierbij betrokken," vertelt Jean-Paul Van der Elst, tijdens een gesprek over 30 jaar actie voeren voor adoptiedorpen in Roemenië. "Toevallig is het Roemeens een fonetische taal wat het voor mij wat eenvoudiger maakte om de taal onder de knie te krijgen." Mag het ons dan verwonderen dat Jean-Paul zeer gehecht raakte aan het land en zijn bevolking? 103 keer reisde hij ernaartoe. Als gids bezocht hij al een aantal keren het land met verschillende groepen, o.m. een groep koorleiders uit Vlaanderen, Nederland en Duitsland.

En daarvoor is lef nodig!

Tot 1991 duurde het vooraleer het eerste ‘konvooi’ met hulpgoederen vanuit Merchtem vertrok. Naast Jean-Paul waren ook toenmalig schepen van Ontwikkelingshulp Luc Biesemans, Frans Van den Eynde, Mugur Costel Micu, Patrick Roosen en Louis Jansegers met hun vrouw van de partij. Jean-Paul: “We deden er drie dagen over om het dorpje Chiheru de Jos te bereiken. Daar werden we opgewacht door de orthodoxe pastoor, de burgemeester en de gemeentesecretaris. De goederen – waaronder veel schoolgerei – werden in het schooltje ondergebracht en ’s anderendaags verdeeld. Alles naar godsvrucht en vermogen! Onze eerste indruk was dat de mensen er in armoede leefden. Het leek ook alsof we buitenaardse wezens waren, ook omdat we de taal niet spraken. We maakten meteen duidelijk dat we niet kwamen om te eten en te drinken en beloofden het volgende jaar terug te keren. Bij een volgende reis – en ondertussen was de werkgroep al uitgebreid met o.m. Filip Heyvaert, Julien Robberechts, Ben Verhaevert, Nadine De Bruyn en Pierre Leeten – baseerden we ons op een lijst van alle inwoners met de samenstelling van de gezinnen. Op een efficiënte manier en met veel steun van onze gemeente en zo’n 300 Merchtemse gezinnen organiseerden we met het comité Merchtem Chireru zowat 7 tochten naar Roemenië, vaak met andere medereizigers. Ter plaatse knapten we heel wat nuttig werk op. We voorzagen de kelder van de school van sanitair. Aan de kleine winkeltjes gaven we renteloze leningen zodat ze bijvoorbeeld een koelkast konden kopen. We zorgden voor studiebeurzen, organiseerden er jaarmarkten en prijskampen waar deelnemers die in traditionele klederdracht opdaagden op een extraatje konden rekenen. Om dit allemaal financieel voor mekaar te brengen organiseerden we in onze gemeente een drietal keer en met groot succes een eetfestijn.”

Stilaan doodgebloed

Jean-Paul vertelt dat hij samen met Sint-Donatuscollega Richard De Smet het plan opvatte om jeugdkampen te organiseren. “Onze leerlingen zorgden in onze adoptiedorpen tijdens een tiendaagse reis voor speelpleinwerking. Een heerlijke ervaring voor alle deelnemers die veel voldoening haalden uit de erkentelijkheid van de bevolking! We konden er vaststellen dat we echt een steen verlegd hebben. Zonder Merchtem zouden een aantal kinderen nooit de kans gekregen hebben om verder te studeren. Sinds 2007 begon ik tijdens mijn reizen de streek rond Sibiu te verkennen. Ik schreef er het boek ‘De Vlamingen in de geschiedenis van Transsylvanië’ over. Bijzonder aan Transsylvanië zijn de meer dan honderd ‘weerkerken’ – kerken die tot burcht werden uitgebreid – in dorpen die tot de Tweede Wereldoorlog nog bijna helemaal Duitstalig waren.”

Vertaling uit het Roemeens

Jean-Paul blijft een bezige bij. Vijftien jaar lang al is hij correspondent voor Goiedag. Op het einde van dit jaar komt ook daar een einde aan. Jean-Paul stopt

maar Goeddag gaat door. Stilzitten zal hij zeker niet. Recent verscheen 'Romantische gedichten', een vertaling van Mihai Eminescu (1850-1889) vertegenwoordiger van de romantiek, inclusief de integrale tekst van 'Luceafărul'. Deze Roemeense dichter, hij is weinig vertaald in het Nederlands, kan je in ons taalgebied vergelijken met Guido Gezelle. De dichter is geïntrigeerd door thema's als de natuur, een doodsverlangen, heimwee naar de jeugdijaren, verheerlijking van het landelijk leven, eenzaamheid en de tristesse van het bestaan aan bod. "Die gebalde stijl met verzen die vaak uit slechts een paar woorden bestaan, was niet zo gemakkelijk weer te geven," maakt Jean-Paul duidelijk. "Ik had de keuze uit 270 gedichten, maar ik beperkte me tot 30. Een eerste versie bekwam ik via Google-translate. Moeilijk was elk woord in zijn context te zien. Daarom zocht ik ook naar vertalingen in het Engels, het Frans en het Duits om de essentie te begrijpen. 'Luceafărul', wat ochtendster betekent, kan je enigszins vergelijken met het gekende Romeo en Julia-verhaal van Shakespeare. Het gedicht bevat zomaar 98 strofen. Een hele karwei om alle verzen te laten rijmen!" Het gedicht 'Waar eenzame populieren staan' is een goed illustratie van de gevoelige snaren die de auteur in zijn werk bespeelt: 'waar eenzame populieren staan/heb ik de rust zo vaak verstoord/mijn stappen die in de avond gaan/heb jij niet eens gehoord.' Ook de vertaling naar 'Ik heb maar één verlangen' bevat verwijzingen naar natuur en de doodsgedachte met 'Laat me sterven bij de zee/ Wijl boven mij de lindeboom/ Zijn bedauwde draden spint'. Jean-Paul maakt duidelijk dat hij nog veel pijlen op zijn taalboog heeft staan. Jaarlijks maakt hij een tiental reportages voor 'Buna', een tijdschrift van Actiedorpen Roemenië, zijn eigen facebookgroep Roemenië Vakantieland telt zowat 4600 volgers. "Hoe meer ik schrijf, hoe meer ik ontdek," zegt hij vrolijk. We zijn er zeker van dat hij zijn vrouw Marleen en de drie kinderen Bert, Roel en Katrien, en hun vier kleinkinderen nog lang zal laten proeven van al wat Roemenië aan heerlijkheid te bieden heeft. (HVdS)